

Makhno'nun "Bir
Anarşist Örgüt
Projesi" başlıklı
mektubuna yanıt
olarak Malatesta'ya
gönderdiği mektup

Nestor Makhno

1928

Nestor Makhno (1889-1934), Ukrayna'da (1918-1921) Beyaz Ordu'yu yenilgiye uğratmış, fakat Troçki'nin Kızıl Ordusu'na yenik düşmüş gerilla ordusunu örgütleyen Rus devrimcisidir. Rusya'dan kaçmayı başarmış, yaşamının geri kalan bölümünü Paris'te geçirmiştir. Makhno, "Platform"un yazarlarından biridir.

Değerli Yoldaş Malatesta,

Yurt dışındaki bir grup Rus anarşisti tarafından "Anarşistlerin Genel Birliği İçin Örgütsel Platform" projesi olarak yayınlanmış belgeye ilişkin yazını okudum.

Edindiğim izlenim şu ki, ya "Platform" projesinde yazılanları yanlış anladın, ya da, devrimci eylemde kolektif sorumluluk ve anarşist güçlerin benimsemesi gereken yönetsel işlev yaklaşımlarını reddediyor olman, senin sorumluluk ilkesini gözardı etmene yol açan kendi anarşizm anlayışına duyduğun derin inançtan kaynaklanıyor.

Oysa, bu [kolektif sorumluluk ilkesi -ç.n.], anarşist fikirlerin özveri ruhuyla dolu bir yoldan yığınların içinde kök salması gerektiğine ilişkin kararlılığımızda ve kendi anarşizm anlayışımızda her birimize rehberlik eden temel bir ilkeyi ifade ediyor. İnsan,

bu ilke sayesinde diğerklerini reddederek devrimci yolu seçiyor. Bu olmaksızın, hiçbir devrimci, toplumsal sefaletin boyutlarına, buna karşı verilen savaşın yetersizliğine katlanmak için gerekli güce, irade ya da bilince erişemezdi. Farklı dönemlerde yaşayan ve farklı eğilimlerden gelen devrimciler, kolektif sorumluluk ilkesinden aldıkları ilhamla kendi güçlerini birleştirmişlerdir; gerçekleştirmiş oldukları -ve baskı altında yaşayanlara yol gösteren- kısmi ayaklanmaların boşuna olmadığına, sömürülenlerin kendi özlemlerini anlayacaklarına, bu deneyimlerinden yola çıkarak zamana uygun yöntemler geliştirebileceklerine ve bunları kurtuluşa giden yeni yollarda kullanacaklarına ilişkin bir umuda sahiplerse, bu yine bu ilke sayesinde olur.

Anarşist devrimcinin bireysel sorumluluğunu sen de kabul ediyorsun, sevgili Malatesta. Dahası, bir militan olarak bütün yaşamın boyunca bu fikre destek verdin. En azından benim senin yazılanlarından çıkardığım şey bu. Fakat, sorun bir bütün olarak anarşist hareketin eğilim ve eylemlerine gelince, kolektif sorumluluğun gereğini ve yararlılığını yadsıyorsun. Kolektif sorumluluk, tehlikenin varlığına işaret ettiği için seni korkutuyor, ve sen bu yüzden onu reddetmeyi seçiyorsun.

Ben, hareketimizin içinde bulunduğu gerçeklerle yüzleşme alışkanlığına sahip biri olarak, senin kolek-

tif sorumluluğu yadsıyor olmanı yalnızca temelsiz oluşu dolayısıyla değil, fakat ayrıca, içinde tüm düşmanlarımıza karşı son ve belirleyici savaşa girişeceğimiz -ve senin de deneyimden çıkan dersleri dikkate alacağını düşündüğüm- toplumsal devrim açısından içerdiği tehlike dolayısıyla dikkate değer buluyorum. Benim yakın geçmişteki devrimci savaşımın deneyimim, bana, devrimci gelişmelerin niteliği her ne olursa olsun, ciddi bir ideolojik ve taktiksel yönetime sahip olmanın önemini gösteriyor. Bu, anarşizmin içeriğine uygun kolektif bir ruh ve bağlılığın, ancak kolektif sorumluluğa dayalı bir irade aracılığıyla içinde bulunulan anın gereklerine ifade kazandırabileceği anlamına geliyor. Hiçbirimiz, sorumluluk öğesinden yan çizme hakkına sahip değiliz. Aksine, eğer sorumluluk bugüne değin anarşistler arasında dikkate alınmamış bir öğe olarak kalmışsa, komünist anarşistlerin onu teorik ve siyasal programımızın bir parçası haline getirmesinin zamanıdır.

Anarşizmin devrimci bir dönemde işçi yığınlara -ne ideolojik ne de pratik olarak- rehberlik edemeyeceği ve dolayısıyla topyekün bir sorumluluk üstlenemeyeceği şeklindeki tarihsel olarak yanlışlanmış fikrin modern anarşizmin saflarından atılmasını olanaklı kılacak yegane şey, anarşist militanların kolektif ruhu ve kolektif sorumluluğudur.

Bu mektubumda, senin "Platform" projesine karşı kaleme aldığın makalenin diğer bölüülerine (örneğin bunu 'bir kilise ve polisi olmayan bir otorite' şeklinde tanımladığın paragrafa) değinmeyeceğim. Sadece, eleştirin sırasında böyle ifadeler kullanmış olman karşısında yaşadığım şaşkınlığı ifade etmekle yetineceğim. Yazdıkların üzerine çok düşündüm; senin düşünceni paylaşmak bana kabul edilemez görünüyor.

Hayır, haklı değilsin. Ve, senin aşırı basit argümanlar kullanarak "Platform"un tezlerini yanlışlamaya yönelik girişiminle hemfikir olmadığım için, sınıırım sana şunları sorma hakkına sahibim:

1. İşçilerin kendilerini ezenlere, kapitalizme ve onun uşağı olan Devlete karşı verdikleri mücadelede anarşizm herhangi bir sorumluluğa sahip olmalı mıdır? Eğer yanıtın hayır ise, bunun nedenini açıklayabilir misin? Eğer yanıtın evet ise, anarşistlerin, kendi çalışmalarını, anarşist hareketin mevcut toplumsal düzenle aynı temelde bir nüfuza sahip olmasına olanak tanıyacak şekilde yürütmeleri zorunlu değil midir?
2. Bugün bir örgütsüzlük içinde bulunan anarşizm, bu haliyle, işçi sınıfı mücadelesinin toplumsal görünümleri üzerinde ideolojik ve pratik bir etkiye sahip olabilir mi?

3. Anarşizmin devrim günleri dışında benimsemiş olduğu araçlar nelerdir ve, anarşizmin, kendisine yapıcı kavramlarını doğrulaması ve kanıtlanması olanağı verecek hangi araçları kullanabilir?
4. Anarşizmin, kendi amaçlarını gerçekleştirmek için, amaç ve eylem birliği temelinde birbirine sıkı biçimde bağlanmış kendi kalıcı örgütlerine gereksinimi var mıdır?
5. Anarşistler, toplumun özgür gelişiminin garantisini olacağı düşüncesiyle 'kurulacak kurumlar' derken neyi kast ediyorlar?
6. Anarşizm, kendi anladığı komünist toplumda, toplumsal kurumlar olmaksızın kendi tezlerini gerçekleştirebilir mi? Eğer yanıtın evet ise, hangi araçlarla? Eğer hayır diyorsan, hangi kurumları kabul etmeli ve kullanmalı, bunlara hangi isimlerle varlık kazandırmalı? Anarşistler, öncü bir işlev ve dolayısıyla böyle bir sorumluluk yüklenmeli midirler, yoksa kendilerini sorumluluktan bağımsız yardımcı işleviyle mi sınırlamalıdır?

Bu mektubuma vereceğin yanıt, iki nedenden ötürü benim için büyük öneme sahip, sevgili Malatesa. Yanıtın, bana, anarşist güçlerin ve genel olarak

anarşist hareketin örgütlenmesi konusuna ilişkin düşüncelerini daha iyi anlama olanağı kazandıracak. Ve, açıkca ve dürüstçe kabul edelim ki, senin ileri sürdüğün fikirler, tüm yaşamı boyunca kendi liberter idealine sıkı biçimde sadık kalmış deneyimli bir anarşistin düşünceleri olduğu için, pek çok anarşist ve sempatizan tarafından tartışılmadan hemen kabul görüyor. Dolayısıyla, içinde bulunduğumuz çağın hareketimizin önüne koyduğu acil sorunların eksiksizce irdelenmesi işine girilip girililmemesi, dolayısıyla, anarşist hareketin gelişiminin yavaşlaması ya da yeni bir ivme kazanması belli bir düzeye kadar senin tavrına bağlı bulunuyor. Hareketimiz, geçmişteki ve bugünkü durgunluk içinde kalmakla hiçbir şey kazanmayacaktır. Aksine, uzun vadede önümüzde uzanan olası gelişmeleri dikkate alan bir yaklaşımla kendi işlevlerini yaşama geçirmesi için her olanağa sahip olması, yaşamsal bir öneme sahip.

Mektubuma vereceğin yanıtı çok önemsiyorum.

Devrimci selamlar.

Nestor Makhno, 1928

Anarşist Kütüphane

Nestor Makhno
Makhno'nun "Bir Anarşist Örgüt Projesi" başlıklı
mektubuna yanıt olarak Malatesta'ya gönderdiği
mektup
1928

03.07.2020 tarihinde [https://
www.nestormakhno.info/turkish/makhnonun.htm](https://www.nestormakhno.info/turkish/makhnonun.htm)
'den alındı.

tr.anarchistlibraries.net